

turkartet anno 1984

Speiderhytta på Stuene har servering på søndager i vinterhalvåret, fra oktober til påske

rusleturen 2010, her går vi samme veien som i 1984

Nøstvet gård

Nøstvet

Største gård i Ås i utstrekning, mest skog. Tilhørte Ljansgodset fra 1871 til 1942 da Fred Hallager Juul kjøpte gården fra Ingier-familiens dødsbo. Hovedbygningen er gjenoppført i 1 etasje etter at den gamle i 2 etasjer brant ned til grunnen i 1949.

Nøstvet var opprinnelig utskilt fra Fåle, som urgårdens utmark lengst i øst, med Fåleslora som felles vanngrense mellom Gjersjøen og Vinterbro. Etter svartedauen har gården inntatt flere ødegårder og deler av ødegårder. Gjennom hele 1500-tallet førte Nøstvet-folket rettssaker med naboene på Fåle, Nordby, Haugland og Dal om grensene.

Trygve Vik har en interessant teori om gårdsnavnet. Førsteleddet kan ha vært "naust", og naustet må ha ligget innerst i fjordarmen, som i våre dager heter Pollevannet. Og hvilket naust? Jo, båtnaustet til Østre Follo skipreide, som kun her hadde tilgang til sjøen. Dette var riktignok ikke Nøstvets opprinnelige grunn; men siden navnet må være gitt ut fra Fåle, ble den nye gården til "tveitet bortenfor naustet". Og tveit (eller tvet) er et gammelt ord for å skjære av, kutte, kappe; som i barneleken "å kappe land".

Dogga - husmannsplass fra før 1740, revet etter 1945. Syrinkratt der stua sto. Navnet betyr "dokk" = forsenkning. Kongeveien gikk over jordet, nedenfor dagens driftsvei.

Jubileums-rusletur Nøstvetmarka

Ås Historielags rusletur nr 71

torsdag 28.mai 2015
frammøte/parkering
kl 18.00
ved Gårdmannsbråten

To bilder fra vår første rusletur, Nøstvet 4. juni 1984

Fred Hallager Juul orienterer

Dogga, sett mot sør, syrinkratt i svingen, midt i bildet (1988)

Her er vi litt nord for Dogga, og ser sørover: Kongeveien ut til venstre og over jordet (1988)

Kongeveien

Den fredrikshaldske kongevei fulgte høydedragene gjennom Nøstvetmarka. Denne delen av kongeveien ble nedlagt da den nye Kristianiachausseen langs Gjersjøen over Vinterbro ble åpna opp til Nygårdskrysset i 1860.

(i 1869 ble også kongeveien gjennom Nordby til Vollebekk nedlagt som hovedvei)

Stuene

3 tidligere husmannsplasser oppretta i et ødegårdsområde som var solgt til Nøstvet i 1427. Ødegården het Såd, et navn som betydde "det tilsådde", altså en utåker, fradelt Haugland i sagatida.

Nordstuene: Speiderhytte (Nordby) med servering (fullrestaurert etter brann i 2006). Plass fra slutten av 1600-tallet, utskilt fra Nøstvet 1948.

Mellomstuene: Plass fra 1700-tallet. Nå fraflytta, sist bebodd av en jordmor

Øverstuene: Fra slutten av 1600-tallet, fraskilt Nøstvet i 1948, i dag et bebodd småbruk under oppgradering.

Nordstuene, Speiderhytta

(foto: I. Maalen Johansen)

Mellomstuene sett fra kongeveien nede i dumpa 1971

Utsyn fra kongeveien ved "Prærien". Nordstuene (til v) og Mellomstuene (midt i bildet) 1971

Mellomstuene 2010

Bildene ovenfor viser litt av skansene i bakken opp fra Vinterdalen

På vei ned fra Øverstuene 2010

Svenskehæren i 1716

20. mars 1716 kom Carl XII ("kalle dusin") med svenskehæren nordover for å innta Akershus festning. Hæren var så svær at da fortroppen nådde Ås prestegård, var baktroppen på vei ut fra Vestby prestegård. Hæren fylte altså hele veien mellom Vestby og Ås.

Svenskene skulle stoppes i Nøstvetskogen ved hjelp av "herrebråter": Trær skulle plutselig falle ned over den intetanende militærkolonnen, og knuse skuldrene ("herdene") deres. En mengde store trær langs veien var hogd nesten over, og ble holdt oppe av barduner som på signal skulle kunne kappes. Villum Nøstvet klaget over alt tømmeret som gikk med.

Men svenskene hadde god etterretning, og unngikk fella. De tok av ned til Nesset, og fulgte isveien ut Bunnefjorden.

De klarte ikke å innta Akershus, og da svenskehæren kom tilbake 30 april, hadde de det travelt med å komme seg over Glomma og hjem. Nå ble det anlagt skanser i bakken ved Stuene, men svenskene kom ikke samme veien tilbake. I stedet tok de "hærveien" lenger øst og kryssa Glomma ved Onstadsund. I unionstida på 1800-tallet ble dette den østre eller indre kongeveien gjennom Ski og over Vegger, altså forløperen for E18.